

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

362

Szerző:

Cím:

Kísérletképen Budapesten is bevezetik az „egri rendszert” a szegénygondozásban.

Forrás:

Ujság

Bp.

1930. I. 12.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Idő

Személy

Hely

szakemberek bevonásával külön ankétet tartson ennek a fontos problémának a megbeszélése céljából. A népjóléti miniszter ur, aki kiváló szociális érzésének és a szegényekkel szemben való megértésének már annyi tanujelét adta a maga nagyjelentőségű szociális alkotásaival, ennek az ankétnek a megtartását megígérte és azt valószínűleg még ebben a hónapban meg is tartjuk.

— A szegényügyet természetesen másképp kell rendezni egy nagy városban, mint egy kisebb városban vagy községben. A kevesebb lakossal bíró községekben, ha a szegényügyi katasztert megcsinálják, a kataszterben szereplők segélyezése már sokkal kisebb gondot okoz. Budapesten is volt

egy nagy központi szegényügyi kataszter, de hamarosan megszüntették, mert a célt nem tudta toszabb, mint az ország bármilyen területén. Az megfelelőképpen szolgálni. A szegényügyi kataszter tudnillik csak akkor felel meg a céljának, ha minden adatot pontosan tartalmaz és minden változást magában foglal. Nálunk a központi szegényügyi kataszterbe minden kerületi előjárásnak és minden jótékony egyesületnek minden adatot azonnal be kellett volna jelenteni, ezek bejelentések részint beérkeztek, részint nem érkezték, sokszor későn érkeztek be. Ezek az apró hibák azután a kataszter használhatóságát problematikussá tették. Itt Budapesten a legutóbb is volt konkrét esetem arra, éppen most karácsony előtt, hogy

egy olyan ember jelentkezett segélyért, aki a segélykéréssel egyidejűleg bemutatta a főváros polgármesterének a múlt év karácsony táján írt köszönetlevelét, amelyben a segélyt kérőnek a szegények részére küldött nagyobb pénzzadományát köszönte meg és ez a nemcsak szívű adományozó nemsokára segélyre szorult.

A központi kataszter helyett a tanács az egyes kerületi előjárásoknál könnyebben és pontosabban vezethető kataszter vezetését rendelte el.

— A szegényügy kérdésének legalaposabb és legideálisabb megoldása az egyéni szegénygondozás. Ez volt a közjótékonyoknak a legkorábbi

Kísérletképen Budapesten is bevezetik az „egri rendszert” a szegénygondozásban

Utban a szegényügy országos rendezése — Mé: januárban nagyarányú ankétet vitatják meg a népjóléti minisztériumban a szegénysegélyezés problémáját — Liber tanácsnok nyilatkozik az Ujság-nak a korszerű reformról és a vidéken bevezetett modern rendszerről

Eger városát az érdem, hogy „megszüntette a szegénységet”. Egerben tilos a koldulás, de minis is erre szükség, mert a város gondoskodik szegények segélyezéséről és ellátásáról. A szép példa nemrégiben követésre talált egy másik vidéki városban. Kecskeméten, ahol — mint annak idején erről az Ujság tudósítója részletesen beszámolt — a tehetősek önkéntes adóiban szolgáltatják be havonta azt, ami a szegények ellátására szükséges. A szegénygondozó intézménynek azután lelkes és fáradhatatlan hőgyek állanak a szolgálatában, akik nem csupán arról gondoskodnak, hogy a szeretetükre bízott szegényeknek meg legyen a mindennapi betevő falatjuk, hanem még arra is vállalkoznak, hogy a szegények leromlott hajlékát újjávarázsolják, naponta kiakarítsák, őket tisztántartsák, fűrösszék, fehérneműjüket kimoszák, szóval a tisztaság elemi feltételeivel megismertessék. Kétségtelenül nagy és önfeláldozó feladat!

Eger és Kecskemét után Baja, Gyöngyös, Esztergom és Szolnok következett a modern szegénygondozásban. Ennyi példa láttán önkéntelenül is felvetődik a gondolat: Budapesten ez miért nem valósítható meg, illetve miért nem a főváros az irányító és kezdeményező ezen a téren? Biztosra vettük, hogy a kivihetőségnek elháríthatatlan akadályai vannak, mert különben Liber Endre

tanácsnok, a városháza Vass Józsefje, aki egyetlen alkalmat sem mulaszt el, hogy nagyszabású szociálpolitikai és szociális programját ki ne bővítsse, már régen módját találta volna annak, hogy az ugynevezett „egyéni” szegénygondozás elve Budapesten is érvényesüljön. Tényleg így van: Budapest a város hatalmas arányainál fogva ez a módszer, sokkal kevésbé valósítható meg, mint a sokkal kevesebb lakosú vidéki városban. Itt egymillió ember megfelelő szegényszázalékával kellene foglalkozni, míg a vidéki városban mindössze harmincezer emberből választódik ki az a lélekszám, amelynek gondozása a hatóságoknak ad munkát. Ez a horribilis méretbeli különbség, a budapesti szegényeknek szinte álláhatatlan méretű területe teszi lehetetlenné az egri és a kecskeméti példának az ide való átpántlását. Mindezek ellenére is a közeljövőben próbát tesz a főváros, hogy meglássa melyik megoldás a kedvezőbb, az eredményesebb?

Erről és a szegényügy általános rendezéséről, korszerű reformjáról, valamint a népjóléti minisztériumban a közeljövőben megtartandó szegényügyi ankétról az alábbiakban mondta el véleményét

LIBER ENDRE TANÁCSNOK,

a főváros szociálpolitikai ügyosztályának vezetője az Ujság munkatársának:

— Budapest szempontjából a szegényügynek országos rendezése elsődrendű érdek, sokkal fontosabb, mint az ország bármilyen területén. Az eddigi tapasztalatok szerint Budapest szegényei nemcsak a gazdasági helyzet nyomasztó volta következtében szaporodnak ijesztő mértékben, de szaporodnak azáltal is, hogy

a főváros területén kívül mind nagyobb és nagyobb számban levő munkanélküliek, ha már semmiképpen sem tudnak a maguk szülőföldjén vagy tartózkodási helyükön elhelyezkedni, fölveszik a vándorbotot és idejönnek Budapestre szerencsét próbálni;

azt hiszik, hogy itt inkább tudnak elhelyezkedni, ha pedig nem, úgy az itteni karitatív intézmények révén könnyebben tudnak segítséghez jutni.

— A főváros illetékes hatóságainak ugyancsak nehéz a helyzete, hogy a mai súlyos viszonyok között valamiképpen segítsen a szegényeknek, bár minden erőlködésükkel azon vannak, hogy a kérdést valamiképpen megoldják. Ezen

a téren sok idea merült fel, de mindaz a megoldás, amely elszigetelten Budapest területére nézve kívánja a kérdést megoldani, megoldásnak nem tekinthető. Ez az oka annak, hogy a főváros már régen kérte a szegényügy országos rendezését és legutóbb is kérte a népjóléti miniszter urtól, hogy a szociális kérdésekkel foglalkozó

megoldása, amikor még a jótékonyt nem hatóságok és nem társadalmi egyesületek, hanem *kizárólag az egyházak* gyakorolták. De ugyanezt a rendszert követték azok a *társadalmi egyesületek is*, amelyek a szegények támogatása céljából a múlt század közepe táján keletkeztek, amikor még a hatósági szegénységélyezést egyáltalában nem ismerték.

— A hatósági szegénységélyezésnek első nyomát nálunk az 1872. évi fővárosi törvény, majd később az 1886. évi XXII. törvényekkel egyes paragrafusaikban találjuk meg; ezek az intézkedések azonban mind csak egész kezdetleges lépések a szegényügy megoldása terén. De nem jelentenek megoldást még a kerületi előljárásságok szervezéséről szóló 1904-beli törvény vonatkozó rendelkezései sem, ezek azonban már annyiban nagyobb értékűek, amennyiben a szegényügy intézését a központi hatóság helyett a *kerületi előljárásságokra bízák*, köteleességükévé téve a kerületi előljárásságoknak, hogy a szegényügy intézésébe a kerületi választmányi tagokat is vonják be. Ennek az intézkedésnek az a jelentősége, hogy tulajdonképpen

már ez alkalommal is a szegények egyéni kezelését tartották szükségesnek.

Erre az egyéni kezelésre törekszenek a szegényügyi szabályrendeleteink is, különösen a népjóléti igazgatás szervezéséről legutóbb készült szabályrendelet, amely még nem lépett életbe és amely szerint a *kerületi előljárásságok külön körzetekre tagozódnak és a körzetekben a hatósági megbízottak gondozása alatt állanak a kerületi szegénykataszterben szereplők.*

— A szegényügy rendezését most legújabbán a vidéki városok indították meg és elsősorban Eger városé az érdem, hogy a szegénygondozás terén igen fontos és életrevaló akcióval adott példát a magyar városoknak. Az egri példát követte már Kecskemét, Baja, Gyöngyös, Esztergom és Szolnok. Ezt az új rendszert legutóbb Kecskemét város szíves meghívására volt alkalmam meglátogatni és örömmel állapíthatom meg, hogy

ennek a rendszernek a legnagyobb előnye, hogy nem csupán anyagi támogatásban részesíti a szerencsétlen támogatásra szorulókat, hanem elhagyatottságában a szeretet melegével öleli magához és őt az élet minden megnyilvánulásában gondozza.

Ezt a nagyszerű munkát szegénygondozó-testvérek látják el, akiknek *fizetésük nincsen*, de az igaz emberszeretet mellett önkéntes fogadalmuk állítja őket a szegények állandó szolgálatába. Résztvesznek a munkában más lelkes hölgyek is, akik a jobb módúak által erre a célra önként megajánlott havi adót összegyűjtik és beszállítják a szegénygondozó hivatalba, amelynek munkájába bevonják az *összes jótékony egyesü-*

letek hölgytagjait és valamennyi egyházközség egyházi és világi vezetőit.

— A segélyre szoruló szegényeket a hivatal két nagy kategóriára osztja: *rendszeres segélyezési és rendkívüli segélyezési kategóriára.* A rendszeres segélyezési kategóriába tartozó szegénységét a szegénygondozók teszik tűrhetővé.

Szobáikat lakható állapotba hozzák, kime-szelik, felfossák, ágyaikat kitalarítják, új ágyra válót, tiszta ágyneműt szereznek, a szegényeket megfürösztik és viselhető ruhákkal látják el; gondoskodnak szerény napi ellátásukról és mint rendszeres gondozottakat, állandó felügyelet alatt tartják.

A rendszeresen gondozott beteges szegényeket *minden nap meglátogatják* és igyekeznek enyhíteni betegségük nehéz óráit, *a fekvő betegeket sem éjjel, sem nappal nem hagyják teljesen magukra* és a szükséghez képest vallásuk szerint lelki vigaszukról is gondoskodnak. A súlyos betegeket kórházba segítik. A rendszeresen gondozott szegényeket haláluk után *eltemetik* vallásuk szertartása szerint és az egymás mellett eltemetett szegények *sirhanijait gondozzák.* A rendkívüli segélyezési kategóriába tartoznak a munkaképes, de megszorult, munka és kereset nélkül maradt szegények. Őket a gondozók munkához segítik és addig, míg munkához nem jutnak, segélyben részesítik.

— A szegényügy legújabb rendezése szintén *egyéni gondozáson alapszik* és ez a megoldás minden elismerésre méltó. Az említett városokban, ahol a szegényügynek ilyen módon való rendezése alapján olyan szép eredményekkel találkozunk, a *lakosság száma Budapest lakosainak számához viszonyítva aránylag csekély és aránylag csekély a szegények száma is*; ezek a körülmények indokolják azt, hogy az egyéni kezeléssel ilyen nagyszerű eredményeket lehet elérni. Sajnos, *Budapestben a lakosság számához mérten is aránytalanul nagy a szegények száma és még ez a szám is ugyszólván napról-napra növekszik.*

Itt az egyéni kezelés a mai nehéz viszonyok között, már sokkal nagyobb nehézségekbe ütközik, már csak azért is, mert megfelelő számú szegénygondozót az egri minta szerint kissé nehéz volna biztosítani.

Ennek a kérdésnek a legközelebbi megvitatása miatt messzemenő tervekről egyelőre nem kívánok nyilatkozni, de éppen a Kecskeméten látottak alapján *készséggel vállalkozom arra, hogy a fővárosnak egyik kisebb körzetében, ahol arra megvan a lehetőség, az egri rendszer bevezetését a főváros tanácsának már a legközelebb javasoljam, hogy azután majd ennek a kísérletnek az eredményei alapján legyen módja a főváros tanácsának az új rendszer további kiépítéséről végleg határozni.*

— De ha Budapesten egyelőre még nem is tudjuk nagyobb keretek között bevezetni a vidéki városokban oly szépen bevált új rendszert, mégis ennek azt a külön előnyét is feltétlenül meg kell állapítanunk, hogy

azokról a helyekről, ahol ezt a rendszert alkalmazták, a szegényeknek Budapestre való özönlése teljesen megszűnt

és minél több vidéki város fogja ezt a bevált rendszert meghonosítani, *annál inkább könnyítene a kormányhatóságnak és az ország fővárosának az irányban fennálló kötelezettségein.*

Helyszám

Szekesiővárosi háziyomda 1927 — 1695

Közp. nyon